

som kun ved en Feiltageffe ikke allerede var opstillet til 2den Behandling. — Vædringsforslaget under Nr. 4 rammer ganske vist paa en Maade en Feil, hvorpaa den ærede Kultusminister gjorde opmærksom ved 2den Behandling, idet han mente, at man havde affjære en Tvist om, hvorvidt Kirketiendeieeren maatte være berettiget til i det paa gjældende Tilfælde at fordrø Vægt eller Arbeide, hvilket her udtryffeligt benegtes. Paa den anden Side er denne Paragraph sat ind paa et andet Sted, og omfatter derved tillige de Foranstaltninger, som foretages i Kirkerne ved Anbringelsen af Kaffeloune. Flertallet finder ikke, at der er nogen Betænkelighed herved. Den oprindelige Bestemmelse i Lovforslaget, gif ud paa, at der gaves Ret til Vægt og Arbeide, som ved en Hovedreparation af Kirken, mer Spørgsmaalet om, hvad der er Hovedreparation og hvad ikke, har, som jeg allerede ved 2den Behandling gjorde opmærksom paa, givet Anledning til en Række af Tvistigheder. Jeg ser egentlig ikke, at man med nogen særlig Ret kan betragte Anbringelsen af Kaffeloune som en Hovedreparation. Det er en Skjønssag, og Nogle ville maasse betragte det som en saadan. Det forekommer ikke mig, at man kan betragte en saadan Foranstaltning som gjældende ind under Begrebet Hovedreparation, saaledes at heller ikke i dette Tilfælde Afgang til Vægt og Arbeide bør kunne finde Sted. Jeg skal derfor anbefale, at man vedtager Vædringsforslaget under Nr. 4. Jeg hører ikke til det Flertal, som har stillet Vædringsforslaget under Nr. 5. (Kofod: Hør). Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds siger Hør, og jeg skylder ham en Forklaring, fordi jeg tillod mig den Frihed, at ryste paa Hovedet, da han under 2den Behandling antydede dette Forslag. Det forekommer mig, at han tog mig det særdeles ilde op, og jeg skal derfor forklare, hvorfor jeg den Gang tillod mig denne Frihed, medens jeg nu ved 3die Behandling ikke kan tiltræde et Forslag, som væsentlig har optaget hans Tanke. Det forekommer mig nemlig, at vi ved at optage Tanken i Forslaget, komme til at gribe ind i et Spørgsmaal, der har langt større Dimensioner, end dette lille Lovforslag har eller bør have, i alt Fald for saa vidt man ønsker det hurtigt og let fremmet gennem Rigsdagen. Det berører nemlig det ofte omstridte Spørgsmaal om Berettigelsen eller Ikkeberettigelsen af Loven af 19de Januar 1863 angaaende Anvendelsen af Midler, som tilhøre de Kirker, der eie sig selv, til Restauration af andre Kirker. Det er bekendt, at samtlige Kirker, som eie sig selv, efter at Lov af 1863 er indkommen, ere, om ikke efter Ordene, saa i alt Fald i Virkeligheden, pantsatte for Laan, der ere udstedte af Sorø Akademi til Restauration af Kirkerne i Viborg, Maribo og Rallundborg. Man vil maasse dertil sige, at et Forslag som dette er saa lidet, betydende og omfatter saa ringe Beløb, at det ingen videre Vægt

kan have med Hensyn til Spørgsmaalet om Værdien af det Pant, der gives i disse Kirkers Midler for Laanet af Sorø Akademi, og jeg skal villig indrømme dette. Jeg er ikke i Stand til i dette Dieblit, at sige noget Bestemt, derom, da jeg ikke har anstillet saadanne Undersøgelser, som i Virkeligheden skulde kunne oplyse, hvad Vægt dette Forslag kan have og kan faae i Fremtiden. Jeg skal derfor slet ikke indlade mig paa, hvor stort eller hvor vægtigt Forslaget er, men kun fastholde, at der derved gribes ind i Spørgsmaalet om disse Midlers Anvendelse paa en Maade, som jeg ikke tror er helbig. Der er blevet anført til Forsvar for Forslaget, at Beboerne i de vedkommende Sogne vilde kunne støbes ved at skulle paalignes Beløb til de Kirker, som i Forveien ere rige, for at selvstændiggjøre de Foranstaltninger, som her paabydes. Jeg skjønner ikke, at dette med større Ret kan siges om de Kirketiender, der gaa til de Kirker, som eie sig selv, end om dem, der gaa til en Privatmand, naar Beboerne kunne skjønne, at der er saa rige Midler, at det ikke gjøres nødt, at der bliver paalignet dem yderligere til de Diemed, Loven byder. I denne Henseende skjønner jeg ikke, der er nogen Forskjel, enten det er Kirken, som modtager Tienden, eller det er en Privatmand, som modtager den. Det Billighedshensyn, eller det Mødsatte, som her kan gjøre sig gjældende, har i begge Tilfælde selvstændigt den samme Vægt. Jeg kan derfor ikke andet end fraraade det ærede Thing at gaa ind paa dette Forslag, fordi det kunde synes at vække videre, end Ordene egentlig lyde. At det ærede Medlem for Bornholm (Kofod), særlig har havt Interesse for dette Spørgsmaal, er klart, da netop adskillige af de bornholmske Kirker ere i den Situation at yde Tilskud til Forrentning og Afdrag af Laanet fra Sorø Akademi. Af de Oplysninger, som medfølge Statsregnskabet, ses dette i alt Fald at være Tilfældet med en Kirke, nemlig Vester-Mariekirke. Det er maasse Tilfældet med flere, men de Oplysninger, som i den Henseende medfølge Statsregnskabet, ere ikke saa fuldstændige, at man kan danne sig et fuldstændigt Billede deraf. Forslaget under Nr. 6 gaar ud paa, at § 8 atter skal udgaa. Denne Paragraph gav jo ved 2den Behandling Anledning til en Del Forhandling og Strid her i Thinget. Der er her Spørgsmaal om den Undtagelse, som Flertallet har troet at kunne gjøre fra Lovens almindelige Bestemmelser i det Tilfælde, at samtlige Tiendebere ere Tiendejere. Jeg sagde allerede ved 2den Behandling, at jeg ikke vilde sige noget stærkt Forsvar for dette Forslag; jeg sagde, at det var en Skjønssag, et Billighedshensyn, der muligvis her kunde gjøre sig gjældende, men at jeg, hvis det ærede Thing ikke vilde tage et saadant, ikke videre skulde forsvare det, hvilket min ærede Nabo til Venstre (S. Sorgenfen) gjorde noget stærkere end jeg. Det ærede Medlem for Kræfts Amts 2den Valgkreds (D.